

LIETUVOS RESPUBLIKOS INDIVIDUALIŲ ĮMONIŲ ĮSTATYMAS

2003 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-1805
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis Įstatymas reglamentuoja įmonių, kurių teisinė forma yra individuali įmonė, steigimą, valdymą, veiklą, pertvarkymą, likvidavimą, šių įmonių savininkų teises ir pareigas.

2 straipsnis. Individualios įmonės samprata

1. Individuali įmonė yra neribotos civilinės atsakomybės privatusis juridinis asmuo.
2. Individualios įmonės pavadinime turi būti jos teisinę formą nusakantys žodžiai „individuali įmonė“ arba šių žodžių santrumpa „II“.
3. Individualios įmonės buveinė turi būti Lietuvos Respublikoje.

3 straipsnis. Individualios įmonės steigimas

1. Individualios įmonės steigėju gali būti tik veiksnus fizinis asmuo.
2. Individualią įmonę steigia vienas fizinis asmuo.
3. Individuali įmonė laikoma įsteigta nuo jos įregistravimo juridinių asmenų registre.
4. Individuali įmonė įregistruojama po to, kai yra paskirtas individualios įmonės vadovas, jei jis nėra individualios įmonės savininkas, ir juridinių asmenų registrai yra pateikti Civiliniame kodekse nurodyti įmonei įregistruoti reikalingi dokumentai.
5. Individualios įmonės steigėjas nuo įmonės įregistravimo laikomas individualios įmonės savininku.

4 straipsnis. Individualios įmonės nuostatai

1. Individualios įmonės nuostatai yra steigimo dokumentas, kuriuo vadovaujasi individuali įmonė. Individualios įmonės steigimo dokumentas kartu yra ir jos steigimo sandoris.
2. Individualios įmonės nuostatuose turi būti nurodyta:
  - 1) individualios įmonės pavadinimas;
  - 2) teisinė forma;
  - 3) individualios įmonės buveinė;
  - 4) individualios įmonės veiklos tikslai, nurodant veiklos sritis;
  - 5) individualios įmonės savininko kompetencija (teisės ir pareigos);
  - 6) individualios įmonės vadovo, jei jis nėra individualios įmonės savininkas, skyrimo ir atšaukimo tvarka, jo kompetencija;
  - 7) ar individuali įmonė sudaro finansinę atskaitomybę;
  - 8) Lietuvos Respublikos dienraštis, kuriame skelbiami vieši pranešimai, kai to reikalaujama pagal Civilinį kodeksą ir šį Įstatymą;
  - 9) individualios įmonės nuostatų keitimo tvarka;
  - 10) individualios įmonės veiklos laikotarpis, jei jis yra ribotas;
  - 11) individualios įmonės nuostatų parengimo data.
3. Individualios įmonės nuostatuose gali būti ir kitų nuostatų, neprieštarujančių šiam ir kitiems įstatymams.
4. Individualios įmonės savininko kompetencijos, individualios įmonės vadovo skyrimo ir atšaukimo tvarkos bei kompetencijos individualios įmonės nuostatuose nurodyti nebūtina, jeigu ji nesiskiria nuo šiame Įstatyme nustatytos ir apie tai nurodoma pačiuose nuostatuose.
5. Steigiamos individualios įmonės nuostatus pasirašo individualios įmonės steigėjas. Pakeistus individualios įmonės nuostatus pasirašo individualios įmonės savininkas. Steigiamos

individualios įmonės nuostatus ir pakeistus individualios įmonės nuostatus pasirašiusio asmens parašo tikrumas notaro netvirtinamas.

6. Jeigu individualios įmonės nuostatai yra keičiami, kartu su teisės aktų nustatytais dokumentais juridinių asmenų registrui turi būti pateikti pakeisti individualios įmonės nuostatai ir individualios įmonės nuostatų pakeitimai.

7. Individualios įmonės nuostatai, taip pat pakeisti individualios įmonės nuostatai įsigalioja nuo jų įregistravimo juridinių asmenų registre.

5 straipsnis. Juridinių asmenų registro duomenys

Be Civilinio kodekso 2.66 straipsnyje išvardytų duomenų, juridinių asmenų registre nurodomi šie duomenys:

- 1) įregistravimo data;
- 2) individualios įmonės savininko duomenys (vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta);
- 3) veiklos laikotarpis, jeigu jis yra ribotas;
- 4) finansinių metų pradžios ir pabaigos datos;
- 5) išregistravimo data.

6 straipsnis. Individualios įmonės savininkas

1. Individualioje įmonėje yra vienas savininkas.
2. Individualios įmonės savininku gali būti tik fizinis asmuo.
3. Individualios įmonės savininkas negali būti kitos individualios įmonės savininku.
4. Individualios įmonės savininko teises ir pareigas nustato Civilinis kodeksas, šis bei kiti įstatymai, individualios įmonės nuostatai.
5. Individualios įmonės savininkas priima šiuos sprendimus:
  - 1) keisti individualios įmonės nuostatus;
  - 2) paskirti individualios įmonės vadovu kitą asmenį, jei tai nustatyta individualios įmonės nuostatuose, jį atšaukti, individualios įmonės vardu sudaryti su juo darbo ar civilinę sutartį;
  - 3) tvirtinti metinę finansinę atskaitomybę, jeigu metinės finansinės atskaitomybės sudarymas yra nustatytas individualios įmonės nuostatuose ir individualios įmonės vadovu yra paskirtas kitas asmuo;
  - 4) steigti filialus ir atstovybes, nutraukti jų veiklą ir tvirtinti filialų bei atstovybių nuostatus;
  - 5) pertvarkyti individualią įmonę;
  - 6) reorganizuoti individualią įmonę, kai ji remiantis šiuo Įstatymu gali būti reorganizuojama;
  - 7) likviduoti individualią įmonę.
6. Individualios įmonės savininkas turi šias teises:
  - 1) gauti individualios įmonės pelną;
  - 2) paimti įmonės kasoje esančius pinigus, kaip avansu išmokamą pelną, savo asmeniniams poreikiams;
  - 3) paimti iš individualios įmonės turtą;
  - 4) gauti likviduojamos individualios įmonės turtą, likusį atsiskaičius su individualios įmonės kreditoriais;
  - 5) gauti visą informaciją apie individualios įmonės veiklą ir susipažinti su visais individualios įmonės dokumentais, jeigu individualios įmonės vadovu paskirtas kitas asmuo;
  - 6) kitas įstatymuose ir individualios įmonės nuostatuose nustatytas teises.
7. Tuo atveju, kai individualios įmonės savininkas tampa neveiksnium ar ribotai veiksnium, teismas savo nutartimi paskiria individualios įmonės turto administratorių. Individualios įmonės turto administratoriumi gali būti skiriamas individualios įmonės savininko globėjas (rūpintojas) arba kitas asmuo. Individualios įmonės turto administratorius įgyja individualios įmonės savininko teises ir pareigas nuo jo paskyrimo dienos.

7 straipsnis. Individualios įmonės valdymas

1. Individuali įmonė turi vienasmenį valdymo organą – individualios įmonės vadovą. Individualios įmonės savininkas kartu yra ir vienasmenis individualios įmonės valdymo organas – įmonės vadovas, jeigu individualios įmonės nuostatai nenustato kitaip.

2. Kai individualios įmonės savininkas kartu yra įmonės vadovas, jam priskiriama individualios įmonės vadovo kompetencija.

3. Individualios įmonės savininkas gali individualios įmonės vadovu paskirti kitą asmenį, jei tai nustatyta individualios įmonės nuostatuose. Apie individualios įmonės vadovo paskyrimą arba su juo sudarytos darbo ar civilinės sutarties pasibaigimą ne vėliau kaip per penkias dienas turi būti pranešta juridinių asmenų registrai. Kai individuali įmonė steigiama, individualios įmonės vadovu paskirtas asmuo pradeda eiti vadovo pareigas nuo individualios įmonės įregistravimo juridinių asmenų registre dienos.

4. Kai individualios įmonės vadovu savininkas paskiria kitą asmenį, su individualios įmonės vadovu sudaroma darbo ar civilinė sutartis. Sutartį su individualios įmonės vadovu individualios įmonės vardu pasirašo individualios įmonės savininkas. Individualios įmonės vadovas pradeda eiti pareigas nuo sutarties sudarymo, jeigu su juo sudarytoje sutartyje nenustatyta kitaip. Kai su individualios įmonės vadovu sudaroma darbo sutartis, gali būti sudaryta jo visiškos materialinės atsakomybės sutartis. Individualios įmonės savininkui priėmus sprendimą atšaukti vadovą, su juo sudaryta darbo ar civilinė sutartis nutraukiama. Darbo ginčai tarp individualios įmonės vadovo ir individualios įmonės savininko nagrinėjami teisme.

5. Individualios įmonės vadovas vienvaldiškai veikia individualios įmonės vardu, jeigu individualios įmonės nuostatai nenustato kitaip, ir atsako už individualios įmonės veiklos organizavimą, dokumentų ir kitos informacijos apie individualios įmonės turtą bei veiklą saugojimą, metinės finansinės atskaitomybės sudarymą, jeigu individualios įmonės atskaitomybės sudarymas nustatytas individualios įmonės nuostatuose, individualios įmonės dokumentų ir duomenų pateikimą juridinių asmenų registrai. Individualios įmonės vadovas taip pat turi ir kitas Civiliniame kodekse, šiame ir kituose įstatymuose, individualios įmonės nuostatuose nustatytas teises ir pareigas.

8 straipsnis. Individualios įmonės turtas

1. Turtas individualiai įmonei priklauso nuosavybės teise.

2. Individualios įmonės turtas yra individualios įmonės nuosavybės perduotas individualios įmonės savininkui asmeninės nuosavybės teise priklausęs turtas, taip pat turtas, įgytas individualios įmonės vardu.

3. Perduodamas individualiai įmonei arba paimdamas iš individualios įmonės pinigus ar kitą turtą individualios įmonės savininkas surašo ir pasirašo pinigų ar kito turto perdavimo (ar paėmimo) dokumentus. Pinigų įnešimo ir pinigų paėmimo dokumentai įforminami teisės aktų nustatyta tvarka. Kito turto perdavimo ar paėmimo dokumentai turi turėti šiuos privalomus rekvizitus: dokumento pavadinimą, dokumento surašymo datą, individualios įmonės pavadinimą, kodą, individualios įmonės savininko vardą, pavardę ir asmens kodą, perduodamo (ar paėmamo) turto pavadinimus, kiekius, matavimo vienetus, vertes ir bendrą sumą. Tuo atveju, kai individualiai įmonei perduodamas (ar iš jos paėmamas) turtas registruojamas viešajame registre, turto perdavimo (ar paėmimo) dokumentuose turi būti nurodytas turto kodas ar unikalūs numeris viešajame registre.

4. Individualios įmonės savininkui ir jo sutuoktiniui bendrosios jungtinės nuosavybės teise priklausantis turtas perduodamas individualiai įmonei patikėjimo teise, jeigu sutuoktiniai nesusitaria kitaip.

9 straipsnis. Individualios įmonės buhalterinė apskaita ir finansinė atskaitomybė

1. Individualios įmonės buhalterinė apskaita tvarkoma buhalterinę apskaitą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Individuali įmonė įstatymų nustatyta tvarka sudaro finansinę atskaitomybę, jeigu tai yra nustatyta individualios įmonės nuostatuose. Pasibaigus individualios įmonės finansiniams metams, individualios įmonės metinė finansinė atskaitomybė ne vėliau kaip per tris mėnesius turi būti

patvirtinta individualios įmonės savininko, išskyrus atvejus, kai savininkas vykdo individualios įmonės vadovo kompetencijai priskirtas funkcijas, ir pateikta juridinių asmenų registrai.

10 straipsnis. Individualios įmonės paveldėjimo ypatumai

1. Individuali įmonė paveldima Civilinio kodekso nustatyta tvarka.
2. Jeigu individualią įmonę paveldi asmuo, kuris pagal įstatymus negali būti individualios įmonės savininku, jis per 6 mėnesius nuo palikimo priėmimo dienos turi individualią įmonę perleisti kito fizinio asmens nuosavybėn, ją reorganizuoti, pertvarkyti ar likviduoti.
3. Individualios įmonės savininkui mirus, suinteresuoti asmenys gali kreiptis į teismą su prašymu, kad iki to laiko, kol mirusio savininko įpėdiniai pasidalins palikimą, būtų paskirtas individualios įmonės palikimo administratorius. Individualios įmonės palikimo administratorius turi individualios įmonės savininko bei vadovo teises ir pareigas.
4. Teismas, paskyręs individualios įmonės palikimo administratorių, įsiteisėjusio teismo sprendimo nuorašą per 3 dienas turi išsiųsti juridinių asmenų registrai.

11 straipsnis. Individualios įmonės pertvarkymas

1. Individuali įmonė gali būti pertvarkoma į akcinę bendrovę, uždarają akcinę bendrovę, taip pat į viešąją įstaigą.
2. Kai individualios įmonės savininkas priima sprendimą pertvarkyti įmonę, kartu turi būti priimami naujos teisinės formos juridinio asmens steigimo dokumentai, kurie turi atitikti šio juridinio asmens teisinę formą nustatančių įstatymų reikalavimus.
3. Nuo sprendimo pertvarkyti individualią įmonę priėmimo dienos individuali įmonė įgyja pertvarkomos individualios įmonės statusą. Sprendimo pertvarkyti individualią įmonę priėmimą patvirtinantis dokumentas turi būti pateiktas juridinių asmenų registrai ne vėliau kaip pirmą viešo paskelbimo apie individualios įmonės pertvarkymą dieną.
4. Apie sprendimą pertvarkyti individualią įmonę turi būti viešai paskelbta individualios įmonės nuostatuose nurodytame dienraštyje tris kartus ne mažesniais kaip 30 dienų intervalais arba viešai paskelbta individualios įmonės nuostatuose nurodytame dienraštyje vieną kartą ir pranešta visiems individualios įmonės kreditoriams raštu. Pranešime turi būti pateikta visa Civilinio kodekso 2.44 straipsnyje nurodyta informacija apie individualią įmonę, taip pat juridinio asmens, į kurį pertvarkoma individuali įmonė, teisinė forma, kur ir nuo kada galima susipažinti su naujos teisinės formos juridinio asmens steigimo dokumentais.
5. Individuali įmonė gali būti pertvarkoma į akcinę bendrovę arba uždarają akcinę bendrovę, jeigu individualios įmonės turtas, atėmus visus individualios įmonės įsipareigojimus, yra ne mažesnis nei Akcinių bendrovių įstatyme akcinei bendrovei ar uždarajai akcinei bendrovei nustatytas minimalus įstatinio kapitalo dydis. Iki sprendimo pertvarkyti individualią įmonę į akcinę bendrovę arba uždarają akcinę bendrovę priėmimo individualios įmonės turtas, perduodamas už bendrovės akcijas, turi būti įvertintas nepriklausomo turto vertintojo teisės aktu, reglamentuojančių turto vertinimą, nustatyta tvarka. Turto vertinimo ataskaita turi atitikti Akcinių bendrovių įstatymo nustatytus nepiniginio įnašo vertinimo ataskaitos reikalavimus ir ne vėliau kaip likus 10 dienų iki sprendimo pertvarkyti individualią įmonę priėmimo turi būti pateikta individualiai įmonei bei juridinių asmenų registrai. Sprendime pertvarkyti individualią įmonę į akcinę bendrovę ar uždarają akcinę bendrovę, be kita ko, turi būti nurodyta po pertvarkymo veiksiančios akcinės bendrovės arba uždarnosios akcinės bendrovės įstatinio kapitalo dydis, akcijų skaičius, akcijų nominali vertė. Pertvarkant individualią įmonę į akcinę bendrovę, be kitų šiame ir kituose įstatymuose nustatytų veiksnių, akcinės bendrovės akcijos turi būti įregistruotos Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijoje vertybinių popierių rinką reglamentuojančių teisės aktu nustatyta tvarka ir išrinkta audito įmonė.
6. Naujos teisinės formos juridinio asmens steigimo dokumentai įregistruojami juridinių asmenų registre ir pakeičiami juridinių asmenų registro duomenys po to, kai yra išrinkti (sudaryti) naujos teisinės formos juridinio asmens valdymo organai, sudarytas pertvarkomos individualios įmonės balansas, įvykdytos šiame Įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytos su pertvarkymu į

naujos teisinės formos juridinių asmenų susijusios sąlygos, taip pat juridinių asmenų registru pateikti teisės aktuose nustatyti dokumentai.

7. Pertvarkymas laikomas baigtu nuo naujos teisinės formos juridinio asmens steigimo dokumentų įregistravimo juridinių asmenų registre.

12 straipsnis. Individualios įmonės reorganizavimas

1. Individuali įmonė negali būti reorganizuojama, išskyrus šiame Įstatyme nurodytus atvejus.

2. Jeigu individualią įmonę paveldi asmuo, kuris yra kitos individualios įmonės savininkas, jam priklausančios individualios įmonės gali būti reorganizuotos jungimo būdu Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

13 straipsnis. Individualios įmonės likvidavimas

1. Individuali įmonė gali būti likviduojama Civilinio kodekso nustatytais juridinių asmenų likvidavimo pagrindais ir tvarka.

2. Nuo sprendimo likviduoti individualią įmonę priėmimo dienos individuali įmonė įgyja likviduojamos individualios įmonės statusą.

3. Individualios įmonės likvidatorius įgyja individualios įmonės vadovo teises ir pareigas nuo jo paskyrimo dienos, išskyrus Civiliniame kodekse nustatytus atvejus.

4. Be kitų šiame Įstatyme ir Civiliniame kodekse nustatytų pareigų, individualios įmonės likvidatorius privalo:

1) pranešti juridinių asmenų registru apie sprendimą likviduoti individualią įmonę, pateikti sprendimą patvirtinantį dokumentą ir pranešti duomenis apie save (vardą, pavardę, asmens kodą, gyvenamąją vietą) ne vėliau kaip pirmą viešo paskelbimo apie individualios įmonės likvidavimą dieną;

2) sudaryti likvidavimo laikotarpio pradžios individualios įmonės balansą;

3) baigti vykdyti individualios įmonės prievolės, atsiskaityti su likviduojamos individualios įmonės kreditoriais;

4) pareikšti reikalavimus individualios įmonės skolininkams;

5) perduoti individualios įmonės savininkui individualios įmonės turtą, likusį atsiskaičius su likviduojamos individualios įmonės kreditoriais, ir surašyti to turto perdavimo aktą;

6) perduoti individualios įmonės dokumentus saugoti Lietuvos Respublikos archyvų įstatymo nustatyta tvarka;

7) sudaryti individualios įmonės likvidavimo aktą. Individualios įmonės likvidavimo akte nurodomi kreditoriai ir debitoriai, pateikiama informacija apie atsiskaitymą su kreditoriais ir kitų prievolių įvykdymą, likusį turtą ir jo perdavimą savininkui ir patvirtinama, kad yra atlikti visi su individualios įmonės likvidavimu susiję veiksmai;

8) pateikti juridinių asmenų registru individualios įmonės likvidavimo aktą ir kitus dokumentus, reikalingus individualiai įmonei išregistruoti.

5. Jeigu sprendimas likviduoti individualią įmonę atšaukiamas, dokumentas, patvirtinantis likvidavimo atšaukimą, turi būti pateiktas juridinių asmenų registru.

14 straipsnis. Baigiamosios nuostatos

1. Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. sausio 1 d.

2. Individualios (personalinės) įmonės, įsteigtos iki šio Įstatymo įsigaliojimo, kurių pavadinime yra žodžiai „personalinė įmonė“, šių žodžių santrumpa „PI“, taip pat individualios įmonės, kurių pavadinimuose nenurodyta teisinė forma, įsigaliojus šiam Įstatymui laikomos individualiomis įmonėmis.

3. Pasikeitus iki šio Įstatymo įsigaliojimo įsteigtų individualių įmonių duomenims, nustatytiems Civilinio kodekso 2.66 straipsnyje ir šio Įstatymo 5 straipsnyje, individualių įmonių vadovai kartu su teisės aktų nustatytais dokumentais, reikalingais pakeistiems duomenims

įregistruoti, juridinių asmenų registruoti turi pateikti pagal šį Įstatymą sudarytus individualios įmonės nuostatus, išskyrus atvejus, kai pateikiami su reorganizavimu ar likvidavimu susiję dokumentai.

4. Iki juridinių asmenų registro veiklos pradžios individualios įmonės registruojamos Lietuvos Respublikos įmonių registre ir jų duomenys bei dokumentai teikiami įstatymų bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Nuo juridinių asmenų registro veiklos pradžios šios įmonės laikomos įregistruotomis juridinių asmenų registre.

5. Individualių įmonių savininkai, turintys dvi ir daugiau individualių įmonių, per 24 mėnesius nuo šio Įstatymo įsigaliojimo Civiliniame kodekse nustatytu jungimo būdu turi šias įmones reorganizuoti į vieną individualią įmonę arba, palikdami tik vieną individualią įmonę, kitas pertvarkyti, perleisti arba likviduoti.

6. Individualios įmonės, kurių savininkai yra negamybinės organizacijos, laikomos įsteigtomis laikotarpiui iki 2004 m. gruodžio 31 d. ir iki nurodytos datos gali būti šio Įstatymo nustatyta tvarka pertvarkytos, likviduotos ar perleistos kitiems asmenims. Jeigu iki 2004 m. gruodžio 31 d. individuali įmonė, kurios savininkas yra negamybinė organizacija, neįgyja pertvarkomos ar likviduojamos įmonės statuso, taip pat jos neperleidžia kitiems asmenims, nuo 2005 m. sausio 1 d. jos valdymo organai, taip pat juridinių asmenų registro tvarkytojas dėl individualios įmonės likvidatoriaus paskyrimo turi teisę kreiptis į teismą.

7. Individuali įmonė, kurios pavadinime kaip savininkai yra nurodyti abu sutuoktiniai, per 12 mėnesių nuo šio Įstatymo įsigaliojimo turi priimti sprendimą dėl įmonės savininko arba individualią įmonę pertvarkyti į šio Įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nurodytos teisinės formos juridinį asmenį ar į ūkinę bendriją, reorganizuoti padalijimo būdu į dvi individualias įmones, perleisti individualią įmonę ar ją likviduoti.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ROLANDAS PAKSAS